

B&W-nota

programma	:	2. Meedoen in Winterswijk
beleidsveld	:	2.1 Cultuur
onderwerp	:	Concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025
advies	:	De concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025 vast te stellen en ter inzage te leggen.
besluit	:	- zie pagina 2.

behandeld door: J. Ras team: Omgeving collegiaal overleg gepleegd met: D. Migchelbrink, R. Kattenbelt, M. Roerdinkholder van team: Omgeving, Ruimtelijke Ontwikkeling, CLBA. teammanager: R. Berendsen manager: A. Klein Nibbelink	openbaarheid: ☐ niet openbaar ☒ openbaar (met uitgestelde publicatie) ☐ openbaar (directe publicatie) kritische termijn voor besluitvorming: ☐ nee ☒ ja, vanwege: gelijktijdige besluitvorming in de colleges Aalten en Oost Gelre.
financiële consequenties: ☐ Nee ☒ Ja, gedekt in de begroting ☐ Ja, niet gedekt in de begroting, dekking via: ☐ Ja, anders: _____	portefeuillehouder: S. Metaal-ten Dolle
is / wordt opgenomen op de termijnagenda? ☒ Nee ☐ Ja, jaar: _____ kwartaal: _____ ☐ Ja, kwartaal nog niet bepaald	naar gemeenteraad: ☐ nee ☒ ja, ter informatie ☐ ja, ter besluitvorming (via raadscommissie)
aanvrager is op grond van artikel 4:7 van de Algemene wet bestuursrecht geïnformeerd over het (gedeeltelijk) negatieve advies: n.v.t.	communicatie via: ☐ persbericht ☒ anders, nl. mailing naar participanten en publicatie ter inzage legging. ☐ n.v.t.
de geadresseerde en evt. andere belanghebbenden die naar verwachting bedenkingen hebben tegen het advies zijn op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht gehoord: n.v.t.	

bijlagen:
Concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025

Datum nota : 23 mei 2025
Zaaknummer : 2372110
Blad : 2/6

besluit

onderwerp: Concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025

behandeld door: J. Ras

datum besluit door college B&W: 10 juni 2025

besluit:

De concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025 vastgesteld en ter inzage leggen.

overwegingen college indien besluit afwijkend is van het ambtelijk advies:

paraaf secretaris:	
-------------------------------	---

B&W-nota

inleiding:

Sinds 2015 werken gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk samen op het gebied van erfgoed. De erfgoednota's *Wi-j doet 't samen* zijn opgesteld voor de perioden 2017-2020 en 2021-2024. Door met drie gemeenten gezamenlijk projecten te doen, is meer bereikt dan als iedere gemeente dat afzonderlijk had gedaan. Denk bijvoorbeeld aan het onderzoek naar historische interieurs, de energiescans en de kerkenvisie Oost Achterhoek. Ook konden gezamenlijk provinciale en landelijke subsidies worden aangetrokken en projecten een regionaal (bovenlokaal) karakter worden gegeven.

De Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen' liep tot eind 2024. Om die reden ligt nu een geactualiseerde nota, de concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025, aan u voor. We stellen voor om de concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025 vast te stellen en deze ter inzage te leggen tot 18 juli 2025.

advies:

De concept Erfgoednota Oost Achterhoek 2025 vast te stellen en ter inzage te leggen.

argumenten/onderbouwing:

1. *De Erfgoednota Wi-j doet 't samen liep tot eind 2024 en is nu geëvalueerd.*

De erfgoednota Wi-j doet 't samen is geëvalueerd. Wat ging er de afgelopen samenwerkingsperiode goed en wat kan er beter? Dat is besproken tijdens de erfgoeddag op 29 februari 2024 in Winterswijk. In juni 2024 is hierover verder gesproken met verschillende erfgoeddeskundigen uit de drie gemeenten. Daarnaast hebben gesprekken met verschillende belanghebbenden (stakeholders) plaatsgevonden. Bij de beoordeling van de samenwerking op het gebied van erfgoed is ook gekeken naar de mening van inwoners. Hiervoor is gebruik gemaakt van de input die is opgehaald tijdens het participatietraject bij het opstellen van de omgevingsvisie Kom en de beleidsnota's Cultuur en Vrijtijdeconomie.

De conclusie van het participatieproces is dat de basis van de erfgoednota *Wi-j doet 't samen* goed en actueel is. Er is nog veel steun (draagvlak) voor de daarin opgenomen doelen en wensen (ambities).

Tijdens de bijeenkomsten werd vaak gezegd: 'Stop niet teveel tijd in een nieuwe nota, werk aan een dynamisch uitvoeringsprogramma.' Daar wordt op ingezet. Voor de nieuwe Erfgoednota is gekozen om te werken zonder vooraf vastgestelde looptijd met daarnaast een dynamisch uitvoeringsprogramma voor twee tot drie jaar. Samen met onze samenwerkingspartners willen we blijven werken aan het behouden en versterken van het gemeentelijk erfgoed.

2. *Met de nieuwe Erfgoednota worden de huidige ambities voortgezet.*

In de vorige beleidsnota's is een stevige basis voor de toekomst gelegd. Op basis van de (evaluatie)gesprekken met diverse partijen bleken de doelen (ambities) nog steeds actueel en passend. We gaan hier dus mee verder en stellen nu geen nieuwe ambities vast.

De vier ambities vormen de basis van het erfgoedbeleid en benadrukken de samenwerking tussen diverse partijen. De vier ambities zijn:

1. Samenwerken voor een gezamenlijke toekomst
Faciliteren van samenwerking tussen verschillende organisaties en beleidsvelden om erfgoed te integreren in toekomstgerichte ontwikkelingen.
2. Toekomstbestendig erfgoed: erfgoed dat leeft
Erfgoed hergebruiken en aanpassen aan nieuwe contexten, met oog voor duurzaamheid.
3. Erfgoed en identiteit: beleving van het verleden
Erfgoed beleven en delen via kunst, cultuur, educatie en toerisme om verbinding en inspiratie te creëren.
4. Kennis vergroten en delen: erfgoed als leerplatform
Het delen en verspreiden van erfgoedkennis is belangrijk om begrip, creativiteit/innovatie en de betrokkenheid van jongeren bij erfgoedbehoud te vergroten.

De vier ambities zijn vertaald naar tien focuspunten die erfgoed stevig verankeren in de praktijk en richting geven aan het uitvoeringsprogramma. De tien focuspunten zijn:

1. Erfgoed en ruimte (verhaal van de plek)
2. Erfgoed beleven
3. Toekomstbestendig erfgoed
4. Erfgoedbewustzijn
5. Deskundigheid
6. Erfgoed als middel (voor sociale cohesie, economie en duurzaamheid)
7. Erfgoededucatie
8. Erfgoedvrijwilligers
9. Jongeren en erfgoed
10. De kracht van samenwerken

Ad. 1. Erfgoed en ruimte staan centraal: het verhaal van de plek versterkt identiteit en wordt meegenomen in ruimtelijke processen volgens wettelijke eisen.

Ad. 2. Erfgoedbeleving maakt het verhaal toegankelijk voor inwoners en toeristen en draagt bij aan de economie en sociale cohesie.

Ad. 3. Toekomstbestendig erfgoed betekent hergebruik, digitale toegankelijkheid en behoud van landschapselementen en tradities.

Ad. 4. Erfgoedbewustzijn versterkt betrokkenheid en eigenaarschap bij inwoners.

Ad. 5. Deskundigheid is essentieel; we investeren in vakmensen en samenwerking tussen gemeenten.

Ad. 6. Erfgoed draagt bij aan maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, economie en duurzaamheid.

Ad. 7, 8 en 9. Educatie, vrijwilligers en jongeren zijn belangrijk voor behoud en vernieuwing.

Ad. 10. Samenwerking tussen lokale partijen, gemeenten, provincie, Rijk, onderwijsinstellingen en zelfs Duitsland zijn cruciaal voor een succesvolle uitvoering en behoud van erfgoed.

3. *De Erfgoednota sluit aan bij landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal beleid.*

De Erfgoednota past goed bij het landelijke, provinciale, regionale en lokale beleid omdat het erfgoed belangrijk maakt voor iedereen, zoals het Verdrag van Faro zegt. Het zorgt ervoor dat erfgoed beschermd wordt en ook mee kan veranderen met nieuwe plannen, zoals in de Erfgoedwet en Omgevingswet staat. De nota helpt ook om de Gelderse cultuur en identiteit te versterken, zoals de provincie heeft opgenomen in hun beleid. Verder zorgt de nota ervoor dat erfgoed wordt meegenomen in ruimtelijke plannen, zodat het erfgoed en de leefomgeving samen beter worden. De Erfgoednota Oost Achterhoek is een schakel tussen erfgoed, ruimtelijke ontwikkeling en de leefomgeving. Daardoor staat erfgoed niet op zichzelf, maar is het juist verweven in bredere doelstellingen.

4. *Ter inzagelegging zodat betrokkenen hun reactie kunnen geven op de nieuwe Erfgoednota*

Na positieve besluitvorming wordt de beleidsnota tot 18 juli 2025 ter inzage gelegd zodat betrokkenen de kans krijgen om de inhoud goed te bekijken en hun mening te geven. Dit geeft iedereen voldoende tijd om opmerkingen, ideeën en aanvullingen aan te dragen. Naast het reageren op de concept Erfgoednota, wordt ook gelegenheid geboden om input te leveren voor het uitvoeringsprogramma 2025-2027. Participanten kunnen aangeven op welke manier zij willen bijdragen aan de uitvoering van de plannen, zodat gezamenlijk een sterk, breed gedragen en haalbaar uitvoeringsprogramma kan worden opgesteld. Hierdoor versterken we de samenwerking en zorgen we voor een succesvolle uitvoering van het beleid.

betrokkenenparagraaf:

Het participatietraject zag er zo uit:

- Erfgoeddag op 29 februari 2024 in het Vriezenhuis in Winterswijk:
Hier waren verschillende erfgoedbelangstellenden en erfgoeddeskundigen uit de drie gemeenten aanwezig met daarnaast ook afgevaardigden van provinciale en landelijke erfgoedorganisaties en ondersteuningsinstellingen. Ideeën, kennis en ervaringen rondom erfgoed zijn uitgedeeld en belangrijke thema's, uitdagingen en kansen in de erfgoedsector zijn besproken.

- Gespreksavond op 26 juni 2024 in de Koppelkerk in Bredevoort:
De gespreksavond richtte zich specifiek op de regionale historische verenigingen, waarbij vertegenwoordigers van deze verenigingen in gesprek gingen over de rol die zij spelen in het behoud en de promotie van erfgoed. Het was een gelegenheid om ideeën en zorgen te delen, en om gezamenlijk te denken over de toekomst van het erfgoedbeleid.
- Individuele gesprekken met belanghebbenden (stakeholders):
Gesproken is bijvoorbeeld met het basis- en voortgezet onderwijs, restauratiebedrijven en molenaars. Deze contacten met het werkveld gaven inzicht in de verschillende problemen (dilemma's).
- Resultaten van enquêtes en onderzoeken:
Inwoners en belanghebbenden werkten mee aan verschillende onderzoeken en enquêtes. Denk bijvoorbeeld aan:
 - enquête Vereniging Monumenten Belangen Winterswijk onder eigenaren van monumenten in 2022;
 - omgevingsvisie Winterswijk wensprikker en enquête;
 - enquête Cultuurnota Winterswijk;
 - enquête Vrijtijdseconomie Regionaal (per gemeente);
 - monitor gemeenten 2023-2024 monumenten en archeologie;
 - Programma Erfgoed & Overheid door OCW, VNG en IPO.

advisering externe adviesorganen/belangenorganisaties:

De Commissie OmgevingsKwaliteit Winterswijk heeft op 17 april 2025 positief geadviseerd op het concept van de Erfgoednota Oost Achterhoek 2025. Opmerkingen van de commissie zijn verwerkt in de concept-nota.

scenario's (indien gewenst/mogelijk):

N.v.t.

financiële paragraaf incl. subsidiekansen en financiële risico's:

Het vaststellen van de Erfgoednota en het uitvoeringsprogramma worden uitgevoerd binnen de vastgestelde financiële kaders.

overige risico's:

N.v.t.

aspecten duurzaamheid:

Duurzaamheid (toekomstbestendig erfgoed) is één van de ambities in het concept van de beleidsnota.

vervolgprocedure en planning:

Na vaststelling van de concept erfgoednota Oost Achterhoek 2025 zal deze ter inzage liggen tot 18 juli 2025. Er is dan voor een ieder gelegenheid om een zienswijze in te brengen op de concept Erfgoednota. Daarnaast krijgen de participanten de gelegenheid om inbreng te leveren op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren aan de focuspunten. Dit kan dan worden meegenomen bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma. In augustus zal de definitieve versie van de Erfgoednota worden voorgelegd aan de drie colleges ter vaststelling in de drie raden van september 2025.

Datum nota : 23 mei 2025
Zaaknummer : 2372110
Blad : 6/6

relatie met andere besluitvorming/andere projecten:

Erfgoed heeft een relatie met diverse beleidsterreinen, denk bijvoorbeeld aan ruimtelijke ordening, cultuur, landschap en vrijetijdseconomie. In hoofdstuk 5 van de concept beleidsnota Erfgoed Oost Achterhoek 2025 staat een uitgebreider overzicht met toelichting.

integriteitstoets:

N.v.t.

overige opmerkingen:

In deze nota gaat het niet over culturele instellingen, zoals musea. Het beleid daarvoor staat in de lokale beleidsnota Cultuur.
